

Assen, Groen van Prinstererlaan 98
(Gemeente Assen, Dr.)

Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek
Steekproefrapport 2012-06/06Z

*Assen, Groen van Prinstererlaan 98
(Gemeente Assen, Dr.)
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
BügelHajema Adviseurs bv

Steekproefrapport 2012-06/06Z
ISSN 1871-269X
auteurs: drs. J.M.G. Bongers (fysisch geograaf) &
drs. M.L.J. Bergmans (archeoloog)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.2

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, 5 juli 2012

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn &
Laan van Chartreuse 174, 3552 EZ Utrecht

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteckproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteckproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01).....	1
1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02).....	2
2. Bureauonderzoek.....	4
2.1 Bronnen.....	4
2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04).....	4
2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04).....	5
2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03).....	8
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05).....	9
3. Veldonderzoek.....	11
3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01).....	11
3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03).....	12
4. Conclusies en advies.....	14

Appendix:	- Archeologische periodes
	- Ontwerp dr. Nassaucollege
	- Kabel- en leidingeninformatie
	- Archeologische kaart
	- Boorstaten
	- Laagbeschrijvingen boringen volgens Archeologische Standaard
	Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

In verband met de geplande sloop en nieuwbouw van een school is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Groen van Prinstererlaan 98 te Assen, gemeente Assen, provincie Drenthe. Voor de nieuwbouw zullen onder meer funderingen en leidingen worden aangelegd. Deze bodemingrepen kunnen eventueel aanwezige archeologische resten aantasten. Het doel van het onderzoek is vast te stellen of in het gebied delen aanwezig zijn die kansrijk zijn voor de aanwezigheid van archeologische waarden.

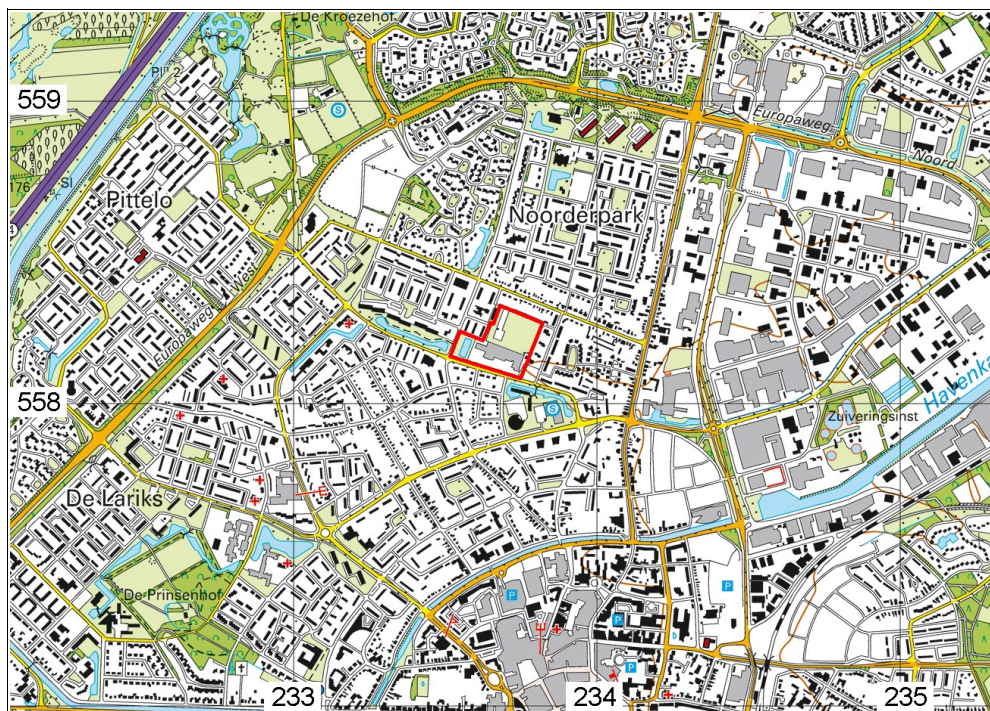
Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysische geografie, archeologie en historische geografie. Bij het veldonderzoek zijn twaalf verkennende boringen geplaatst om de gaafheid van de bodem te bepalen. Daarnaast is gezocht naar archeologische indicatoren zoals bewerkt vuursteen en scherven aardewerk.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied oorspronkelijk in een dal ligt. Het laagste deel van het dal lag bij de zuidelijke rand van het terrein. Binnen een halve kilometer omtrek zijn geen archeologische waarden gemeld. Uit het veldonderzoek blijkt dat in het zuidelijke deel van het plangebied een veenlaag bewaard gebleven is. Door het veenmoers heeft een bescheiden beek gelopen. In het veen kunnen resten bewaard gebleven zijn zoals van houten constructies of slachtafval. Dergelijke materialen zijn echter lastig op te sporen. In het westelijke deel is een zandkop vastgesteld die langdurig droog geweest is in het verleden. Op dit deel zijn echter ook sterke bodemverstoringen vastgesteld, waardoor de zandkop zal zijn aangetast. Ten noorden van de school is uitsluitend een sterk verstoorde bodem aangetroffen, waardoor eventueel aanwezige archeologische grondsporen daar verloren zullen zijn. Het onderzoek heeft geen eenduidig archeologische vondsten of indicatoren opgeleverd. Het advies luidt om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01)

In opdracht van BügelHajema Adviseurs bv vertegenwoordigd door mevrouw M. Plantenga, is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd in plangebied Groen van Prinstererlaan 98 te Assen, gemeente Assen, provincie Drenthe (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande herontwikkeling van de bestaande schoollocatie. In de nieuwe situatie zal de school compacter zijn en achter het schoolgebouw een sporthal worden geplaatst. Noordelijk en oostelijk van de bebouwing zullen sportvelden worden aangelegd. Voor de aanleg van onder meer de fundering en leidingen zijn van de bebouwing zijn graafwerkzaamheden nodig waarvan de exacte dieptes op het moment van het onderzoek nog niet bekend waren. De bodemingrepen kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden aantasten. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen of er binnen het terrein kansrijke delen zijn voor de aanwezigheid van archeologische waarden.

Figuur 1: Assen op een uitsnede van de topografische kaart 1:25.000.
Plangebied Groen van Prinstererlaan 98 is rood omlijnd (bron: Kadata).

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase. Bij het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied gemaakt aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Daartoe is bepaald wat de gaafheid van de bodem is en is gezocht naar archeologische indicatoren.

1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02)

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Assen op circa een kilometer ten noorden van het centrum (zie Figuur 1). Tijdens het onderzoek stond op het terrein een school. Noordelijk van het gebouw lag een bijbehorend grasveld/sportveld. Zuidelijk van de school was de entree met een plein met bankjes en groenvoorziening. Het westelijke deel van het schoolplein was in gebruik als fietsstalling. Hiernaast lag een vijver. Door het terrein lagen leidingen van datatransport, electriciteit, gas en water (zie Appendix Kabel- en Leidingeninformatie).

Figuur 2: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: Foto genomen in noordoostelijke richting.

Tabel 1: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: administratieve gegevens

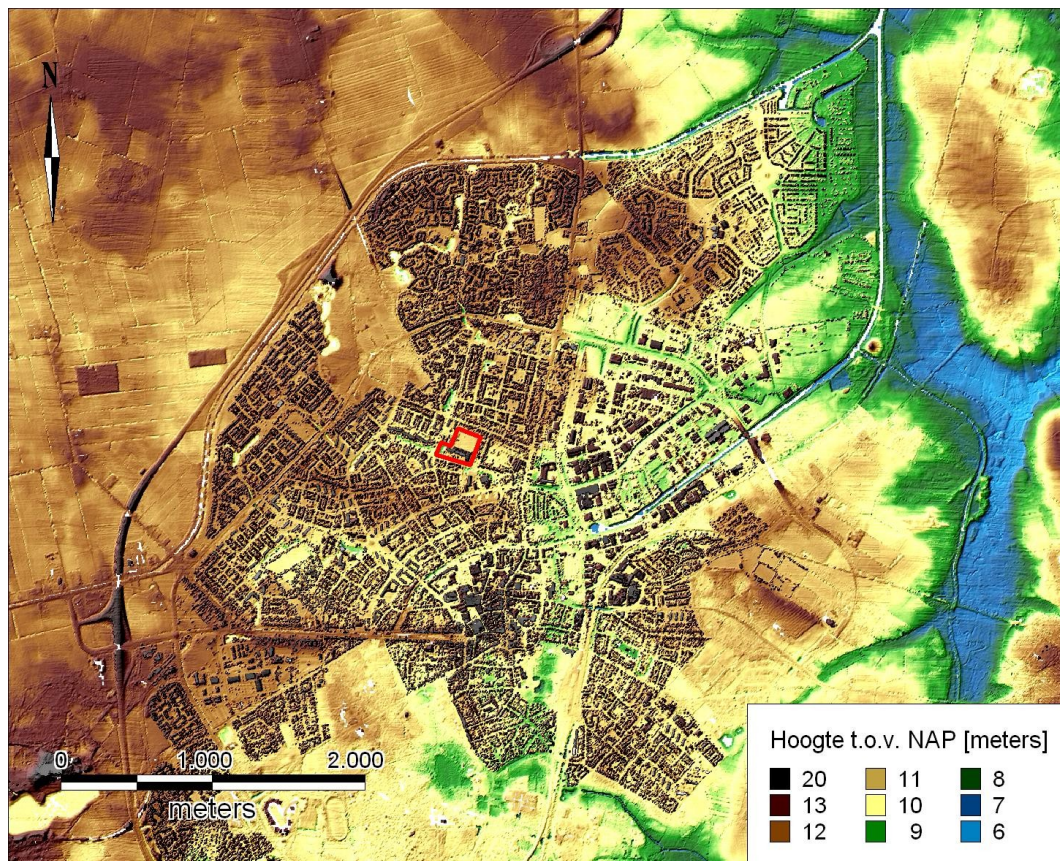
provincie:	Drenthe
gemeente:	Assen
plaats:	Assen
toponiem:	Groen van Prinstererlaan 98
bevoegd gezag:	Gemeente Assen
opdrachtgever:	BügelHajema Adviseurs bv
oppervlakte:	4 hectare totaal 2 hectare zonder gebouw en vijver
hoogte:	11 meter + NAP
grenscoördinaten:	noordwest: 233,673 / 558,325 noordoost: 233,515 / 558,158 zuidwest: 233,823 / 558,270 zuidoost: 233,755 / 558,083
kaartblad:	12D
onderzoeksmeldingsnr:	52468
uitvoeringsperiode:	28 juni 2012
onderzoeksdiepte:	200 centimeter
fase onderzoek:	bureauonderzoek en veldonderzoek verkennende fase
status rapport:	definitief
beheer documentatie:	De Steekproef bv, Provincie Drenthe, E-depot

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Aan het einde van dit rapport is een lijst opgenomen met gebruikte literatuur. Voor de paragraaf over archeologie is ARCHIS geraadpleegd. Dit is het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Deze dienst is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarin ook aardkundige kaarten zijn opgenomen. Voor de paragraaf over de historische geografie is onder meer gebruik gemaakt van watwaswaar.nl. Hierop zijn historische kaarten in te zien.

2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04)

Figuur 3: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: Hoogtekaart gemaakt met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland. Het plangebied is rood omlijnd. Het ligt in een lager gelegen deel van het landschap tussen twee ruggen.

In Figuur 3 is het plangebied weergegeven op een hoogtekaart. Hierop ligt het terrein op een lager gelegen deel van het landschap tussen twee kleine ruggen. De zuidelijke rand van het plangebied lijkt het laagste deel van het dal te zijn. Paleogeografische kaarten uit de Atlas van Nederland in het Holoceen tonen dat het plangebied zich in een pleistoceen dekzandlandschap bevindt. Op de kaart van 1500 v. Chr. (midden-bronstijd) is te zien dat zich vanuit het oostelijk gelegen beekdal veen ontwikkelde.

Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom van Assen is het plangebied niet gekarteerd op de bodemkaart en evenmin op de geomorfologische kaart. De bodemeenheden die direct buiten de bebouwde kom zijn gekarteerd zijn veldpodzolgronden (Hn23), beekerdgronden (pZg23) en verschillende soorten veengronden. Gezien de ligging van de onderzoekslocatie in een kleine laagte tussen twee ruggen is er mogelijk een beekerdgrond aanwezig.

2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04)

Uit het plangebied en tot 500 meter rondom zijn bij het Centraal Monumenten Archief (CMA) en het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geen meldingen bekend van archeologische terreinen of vondsten (zie Tabel 2 en Appendix Archeologische Kaart). Binnen een straal van circa een kilometer rondom het plangebied concentreren archeologische vondsten en terreinen zich op drie locaties.

De eerste bevindt zich op ongeveer 700 meter ten zuidoosten van de onderzoekslocatie. Op de hoek van de Groningerstraat en de Kloekhorststraat zijn sporen van een 17^e / 18^e eeuws galgenveld gevonden met de resten van onder andere paalkuilen, vier grafkisten en enkele metalen voorwerpen (55915). Even verderop in de Groningerstraat werden fragmenten van uiteenlopende subrecente voorwerpen gevonden (417952), maar niets kon in verband worden gebracht met het hiervoor genoemde galgenveld. In de nabije omgeving werden wel een grafurn met enkele losse urnscherven gevonden afkomstig uit een prehistorisch graf (33291).

De tweede concentratie ligt op een kilometer zuidelijk van het plangebied (14441). Ter plaatse bevindt zich de historische kern van Assen. De contour is weergegeven zoals deze is ingetekend op de topografisch militaire kaart van 1853. Aan de noordkant van de historische kern liggen de resten van het klooster Maria in Campis dat rond het jaar 1250 werd gebouwd. Tijdens een archeologische inspectie van het ARC in 2011 (45850) is een deel van een oude gracht of singel aangetroffen welke deel moet hebben uitgemaakt van het kloosterterrein (42805).

De derde concentratie is te vinden op circa een kilometer noordoostelijk. Het betreft een terrein in de wijk Marsdijk met daarin talrijke sporen van bewoning en/of begraving uit alle perioden vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen en een borgterrein uit de nieuwe tijd (8978). Ook in de

westelijk daarvan gelegen wijk Peelo zijn sporen gevonden van menselijke activiteiten. Hier dateren zij vanaf het mesolithicum. Deze periode is vertegenwoordigd door de vondst van een aantal haardplaatsen (2380). Ook zijn in deze wijk onder andere resten van een neolithisch grafveld (214428) en vuurstenen Flint-Ovalbijn gevonden (214629). Het materiaal uit de bronstijd, ijzertijd en romeinse tijd bestaat uit vondsten als een stenen hamerbijl (130), aardewerk (214428) en sporen van huisplattegronden en waterputten (238037). Ten slotte zijn ook de middeleeuwen vertegenwoordigd met aardewerk, steengoed, een glazen voorwerp (465) en ontginningsgreppels (238063).

Binnen een straal van 500 meter zijn in het verleden twee archeologische onderzoeken uitgevoerd volgens het ARCHIS-informatiesysteem (50055 en 19458). Het gaat in beide gevallen om een verkennend booronderzoek van De Steekproef waarbij de bodem verstoord is aangetroffen. Bij onderzoek 50055 is enig puin en glas en een stukje pijpenkop gevonden.

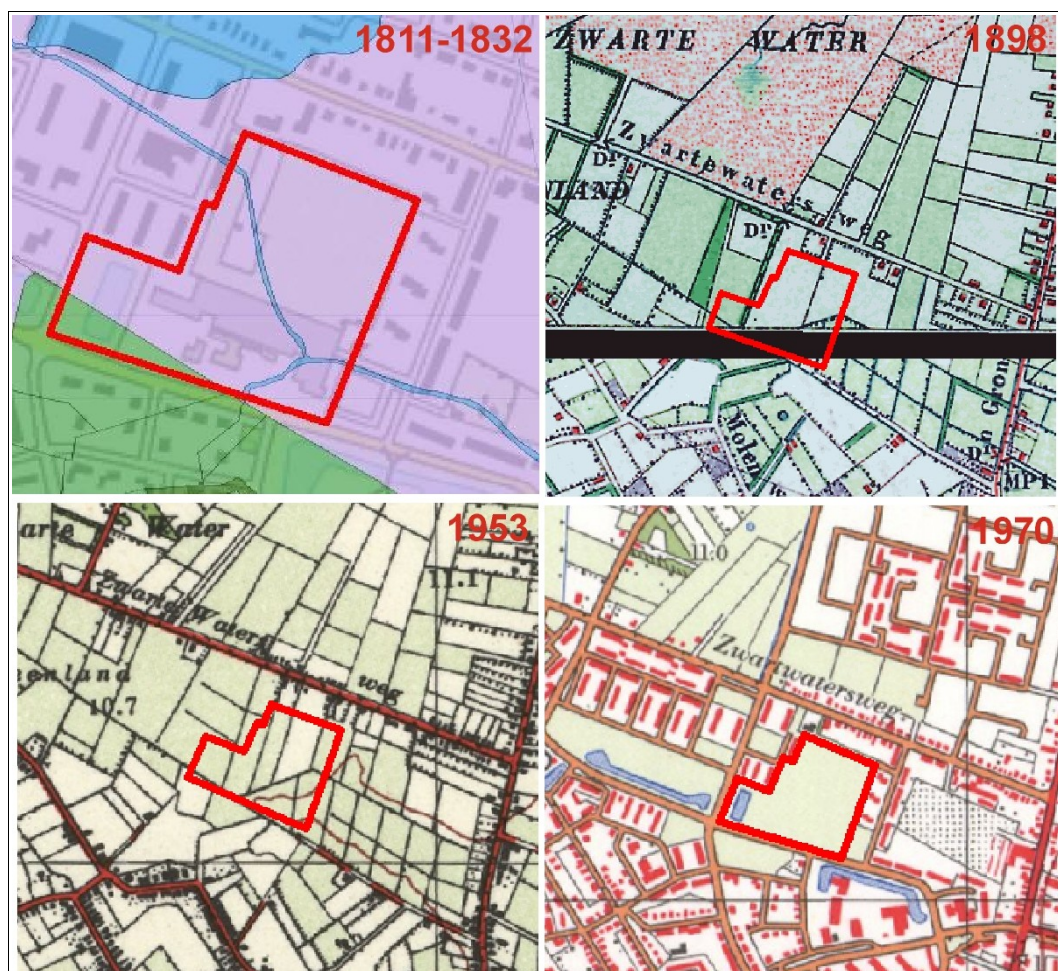
Tabel 2: Archeologische waarden in de omgeving van Assen, Groen van Prinstererlaan 98. Voor de ligging zie Appendix Archeologische Kaart. Voor dateringen zie Appendix Archeologische Periodes.

CMA / CAA	RD-coördinaten	Datering	Omschrijving
monumenten			
8978 (12D-001)	234,592 / 559,310	neolithicum – bronstijd	nederzetting/begraving
		ijzertijd – middeleeuwen laat	nederzetting/begraving
		nieuwe tijd	borgterrein
14441 (12D-47)	233,914 / 556,944	middeleeuwen laat – nieuwe tijd	historische dorpskern Assen
		middeleeuwen laat B – nieuwe tijd A	klooster
waarnemingen			
130 (12DN-54)	234,250 / 559,100	bronstijd laat – ijzertijd midden	een hamerbijl van het type Muntendam vervaardigd uit diabaas/gabbro/doloriet/dioriet
465 (12DN-58)	233,880 / 559,020	middeleeuwen	zes scherven handgevormd verschaald aardewerk
		middeleeuwen vroeg C	een fragment van een glazen trechterbeker
		middeleeuwen laat B	twee scherven Siegburgs steengoed
33270 (12DN-17)	234,520 / 559,250	middeleeuwen vroeg B – C	een cilindervormige glazen kraal van rode glaspasta
33291 (12DN-30)	234,100 / 557,500	neolithicum – ijzertijd	een crematiegraf met urnen en scherven van urnen
55915 (12DN-266)	234,095 / 557,400	nieuwe tijd	zeven paalkuilen met paalgat en/of paal, vier grafkisten, resten van leren en textielen kleding en schoeisel,

214185 (12DN-161)	234,460 / 559,200	middeleeuwen	aardewerk en baksteen, verschillende metalen voorwerpen, glas en bot
214375 (12DN-81)	234,675 / 559,375	romeinse tijd	huisplattegronden van ten minste drie gebouwen, waterput aardewerk, glas, ijzer, systeem van (afwaterings)greppels waarvan één was opgevuld met leem
214428 (12DN-147)	234,340 / 559,260	neolithicum laat	en standvoetbeker, een beker, een vuurstenen afslag, een vuursteenfragment, hamerbijl en een mes afkomstig van een grafveld
		romeinse tijd	handgevormd aardewerk en tufstenen maalsteen
214450 (12DN-69)	234,600 / 559,080	onbekend	een slijpsteen van rode Dalarna zandsteen
214629 (12DN-217)	234,300 / 559,300	neolithicum midden – neolithicum laat	flint-Ovalbijl van Rijckholt vuursteen
238031 (12DN-67)	234,750 / 559,230	brons tijd	karrespoor
		ijzertijd	nederzetting met huisplattegronden, schuren, bijgebouwen, hooi-/korenbergen en spiekers. Ook kuilen en greppels aanwezig
		middeleeuwen	huisplattegrond en een weg met kleine keien
		onbekend	waterput
		nieuwe tijd	waterput
238032 (12DN-68)	234,490 / 559,300	ijzertijd	paalgaten, graanschuren, Ruinen-Wommels aardewerk, greppels/sloten/kuilen en een waterput
		middeleeuwen vroeg	een plattegrond van huizen en schuren en aardewerk
238033 (12DN-69)	234,600 / 559,080	nieuwe tijd A	resten van een burcht, grachten, brug, vensterglas, baksteen en dakpannen
238035 (12DN-71)	234,030 / 559,260	ijzertijd – romeinse tijd midden	nederzetting met huisplattegronden, hutkommen, luilen, greppels, sloten en waterputten. Tevens resten van een smederij met ijzersmelterij.
238036 (12DN-71)	234,030 / 559,260	late middeleeuwen – nieuwe tijd	twee kuilen en een onbekend aantal ontginningsgreppels
238037 (12DN-72)	234,280 / 229,280	mesolithicum	haardplaatsen
		neolithicum laat A	standvoetbeker en een bijl uit graven van de Enkelgrafcultuur
		ijzertijd	nederzetting met resten van drie huisplattegronden en enkele bijgebouwtjes en een hamerbijl van het type muntendam
		romeinse tijd midden	nederzetting met plattegronden van

			bijgebouwen, hutkommen en graanschuren. Verder zijn waterputten, omheiningen, aardewerk, bvaksteen, glaspasta, en vijzel, een dierengraf, een ovens voor smeedijzerproductie gevonden.
417952 (12DN-353)	234,117 / 557,406	onbekend	stenen gietvorm
428059 (12DN-357)	233,803 / 557,073	onbekend	hout, glazen voorwerpen, aardewerk, baksteen, porselein, steengoed, ijzer, metaal, koper, (paal)gaten/kuilen
		nieuwe tijd	gracht/singel van kloosterterrein Maria in Campis met daarin aardewerkvondsten

2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03)

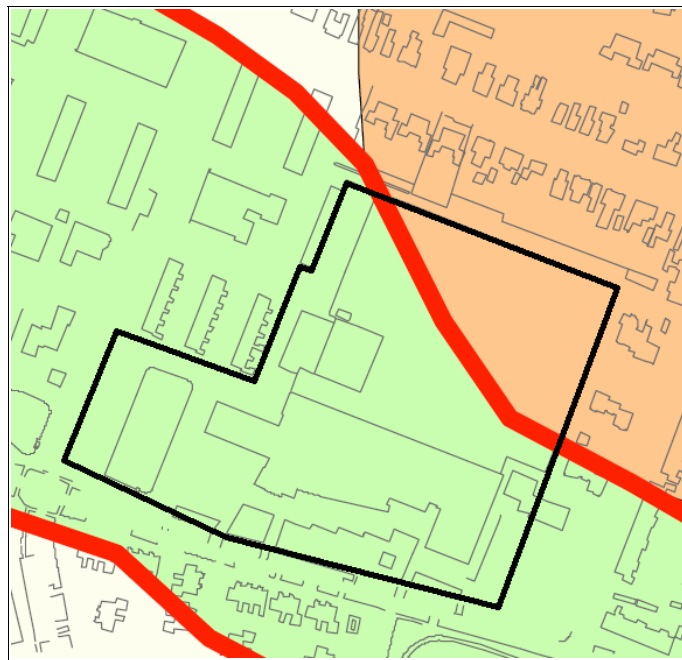

Figuur 4: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: details van historisch kaartmateriaal (verschaald). Het plangebied is rood omlijnd. De situatie van 1811-1832 is een interpretatie van de kadasterkaart (bron: www.watwaswaar.nl.)

Op de kadasterkaart uit 1811-1832 is het plangebied onderdeel van een heidegebied ten noorden van Assen. De onderzoekslokatie wordt doorsneden door twee kleine waterlopen (zie Figuur 4). Het moet een nat heidegebied zijn geweest. Op de topografisch militaire kaart van 1898 is te zien dat de heide is ontgonnen en ter plaatse weilanden en akkers lagen, van elkaar gescheiden door sloten (zie Figuur 4). In de eerste helft van de 20^e eeuw werden meer sloten aangelegd (zie Figuur 4). Op de topografische kaart van 1970 hebben de landbouwgronden plaatsgemaakt voor een groot grasveld met vijver binnen de bebouwde kom van de stad Assen (zie Figuur 4). De hedendaagse bebouwing in de vorm van de school en een kleine berging op het sportveld zijn voor het eerst aangegeven op de topografische kaart van 1980.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05)

Volgens de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Assen (2011) heeft de schoollocatie een middelhoge tot hoge verwachting voor archeologie (zie Figuur 5). Plangebieden waarvoor deze verwachtingswaarde geldt en die groter zijn dan 1000 m² dienen archeologisch te worden onderzocht.

Figuur 5: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: uitsnede uit de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Assen (2011). De schoollocatie (zwart omlijnd) heeft een middelhoge of hoge verwachting (zowel oranje als groen). De groene kleur staat voor de aanwezigheid van een beekdal.

Het plangebied ligt tussen twee ruggen. Het laagste deel van het dal lijkt langs de zuidelijke rand te hebben gelegen. Binnen een halve kilometer omtrek zijn geen archeologische waarden gemeld.

In het laagste deel van het dal zal een kleine beek gelopen hebben. Eventuele zandkoppen langs de beek zijn potentiële vestigingsplekken voor mensen tijdens de prehistorie. Hier kunnen bijvoorbeeld haardkuilen aanwezig zijn. Er kan houtskool en bewerkt vuursteen worden aangetroffen. De nabijheid van de beek betekende beschikbaarheid van drinkwater. In het laagste deel van het dal is mogelijk een veenlaag bewaard gebleven. Hierin kunnen organische resten zijn geconserveerd zoals houten constructies, visfuike en slachtafval. Dergelijke materialen zijn met behulp van een booronderzoek moeilijk op te sporen.

Archeologische resten kunnen zijn aangetast bij ontginning van het plangebied tijdens de tweede helft van de 19^e eeuw. Bodemingrepen bestonden toen uit de aanleg van sloten en het gebruik van het terrein als akker. Tijdens de tweede helft van de 20^e eeuw waren er opnieuw bodemingrepen toen het plangebied deel ging uitmaken van de bebouwde kom. De Groen van Prinstererlaan werd aangelegd, er werd een school gebouwd met funderingen en leidingen en er werd een vijver gegraven.

Tabel 3: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: specificatie archeologische verwachting.

datering:	mesolithicum en mogelijk later	mesolithicum en mogelijk later
complex:	kampement	jacht, visvangst, doorwaadbare plek
omvang:	vanaf één meter doorsnede voor haardkuilen	puntlokaties
diepteligging:	direct onder geroerde bovenlaag	in veenlaag
locatie:	op zandkoppen	laagste deel dal
prospectiekenmerken:	houtskool, vuursteen	hout, bot
mogelijke verstoringen:	aanleg sloten, ploegen, bouw school, weg, leidingen	ook

3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01)

Het veldonderzoek is uitgevoerd op 28 juni 2012. Er zijn twaalf verkennende boringen verricht (zie Figuur 6). Boringen 8, 10 en 11 liggen op de plek waar het nieuwe onderwijsgebouw zal komen, boringen 1 en 2 op de plek van het sportgebouw (zie Appendix Plankaart). De andere boringen zijn verspreid over de overige onbebouwde delen van het terrein. Ter plaatse van de bestaande bebouwing van 1,6 hectare zijn geen boringen verricht. Volgens advies van het Drents Plateau (mevrouw M. Montforts, 7 mei 2012) hoeven alleen de onbebouwde delen te worden onderzocht. Ook ter plaatse van de vijver in het westelijke deel was onderzoek niet zinvol. Op het resterende deel van het plangebied is de boordichtheid zes boringen per hectare.

Figuur 6: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: boorpuntenkaart. Het plangebied is aangegeven met een gele lijn. De twaalf punten geven de locaties van de boringen aan.

De boringen zijn gedaan met een edelmanboor van zeven centimeter doorsnede. Het opgeboorde zand is onderzocht door het laagsgewijs af te snijden in de boorkop. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. De resultaten van de boringen staan in de Appendix in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen. Van de boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS. De hoogtes van de boringen zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Er is geen veldkartering uitgevoerd. De vondstzichtbaarheid was slecht (zie Figuur 2).

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03)

In het plangebied is bij boringen 4 en 12 keileem aangeboord. De top ligt op respectievelijk 10,1 en 9,3 meter boven NAP. De keileem is een grondmorene die afgezet is door landijs tijdens de voorlaatste ijstijd. Op de keileem ligt matig fijn zand met lemige niveaus. Dit betreft waarschijnlijk oud dekzand dat is afgezet door de wind tijdens de koudste periode van de laatste ijstijd. Lokaal is nog bovenliggend zand aanwezig zonder lemige niveaus. Dit lijkt jong dekzand te zijn dat is afgezet aan het einde van de laatste ijstijd. Bij boring 7 in het zuiden zijn in het dekzand organische en lemige niveaus aanwezig (zie Figuur 7). De niveaus zijn gevormd tijdens iets warmere en vochtiger condities met enige vegetatie. De vochtiger omstandigheden wijzen op een lagere ligging in het landschap. Bij boringen 8 en 9 ligt op het zand enkele centimeters leem en vervolgens enkele decimeters veen (zie Appendix Boorstaten). Bij boring 9 is in het veen enig verspoeld zand aanwezig. Dit lijkt een beekafzetting. Het zal een bovenstroomse tak geweest zijn met een bescheiden afvoer.

Figuur 7: Assen, Groen van Prinstererlaan 98: monster boring 7 van 100 tot 105 centimeter. In het zand zitten humeuze en lemige niveaus. Deze zijn gevormd tijdens iets warmere fases van de laatste ijstijd in een beekdal.

In het noordelijke deel zijn geen bodemrestanten aangetroffen. Algemeen ligt er een geroerde laag van circa 0,6 meter op het oude dekzand. De enige plek waar een bodemrestant gevonden is ligt bij boring 11. Hier is een podzolbodem gevormd, waarvan de inspoelingshorizont (B en BC) en het onderste deel van de uitspoelingshorizont (E) bewaard gebleven zijn. Deze plek is een zandkop geweest aan de rand van het beekdal. Ter plaatse van het beekdal zelf is grond aangevoerd met een maximaal vastgestelde dikte van anderhalve meter bij boring 8. Mogelijk is er grond afkomstig van het noordelijke deel tijdens het bouwrijp maken.

Het meest kansrijke deel van het plangebied als vestingsplek lijkt de zandkop bij boring 11. De podzolbodem wijst op langdurig droge omstandigheden in het verleden. Het nabijgelegen beekdal bood mogelijk drinkwater en wild om op te jagen. Ondanks de graafwerkzaamheden tijdens het bouwrijp maken lijkt deze plek op de fietsenstalling gespaard te zijn gebleven. Echter bij de naast gelegen boringen 10 en 12 was de bodem wel sterk verstoord. Ook waren op de fietsenstalling waterafvoerputten aanwezig die niet op het leidingenoverzicht van het KLIC staan (zie Appendix Kabel en Leidingeninformatie). Op basis daarvan zal de kwaliteit van de zandkop slechter zijn dan deze ene boring doet vermoeden.

In het noordelijke deel van het plangebied is aannemelijk gemaakt dat de bodem sterk verstoord is. Eventuele archeologische resten zullen daar verloren gegaan zijn. In het veen van het beekdal in het zuiden kunnen resten bewaard gebleven zijn van bijvoorbeeld de jacht. Hierin kunnen ook hout en botmateriaal geconserveerd zijn. Echter aanwijzingen voor zulke resten zijn er niet en ze zijn moeilijk op te sporen, omdat het om puntlokaties gaat. De enige aangetroffen archeologische indicator is een brokje houtskool bij boring 9 op 1,6 meter diepte in een zandige veenlaag die is geïnterpreteerd als beekafzetting. Mogelijk is de houtskool het resultaat van menselijke activiteiten, mogelijk is het verspoeld materiaal of heeft het houtskool een natuurlijke oorzaak.

4. Conclusies en advies

resultaten

Plangebied Groen van Prinstererlaan 98 ligt in een dal tussen twee ruggen. Binnen een halve kilometer omtrek zijn geen archeologische waarden gemeld. Het gebied is tijdens de tweede helft van de 19e eeuw ontgonnen en in gebruik genomen als landbouwgrond. Tijdens de tweede helft van de 20e eeuw werd de Groen van Prinstererlaan aangelegd en is de school gebouwd.

In het zuidelijke deel van het plangebied liggen beekdalafzettingen onder één tot anderhalve meter opgebrachte grond. Er is een veenlaag bewaard gebleven van enkele decimeters dikte. Hierin zijn aanwijzingen gevonden dat er stromend water, oftewel een beek geweest is. In het westen van het terrein heeft een zandkop gelegen die langdurig droog is geweest. De bodem lijkt er slechts lokaal bewaard te zijn gebleven. In het noordelijke deel van het plangebied is de bodem sterk verstoord. Eenduidig archeologische indicatoren heeft het onderzoek niet opgeleverd.

archeologisch verwachtingsmodel

Het archeologisch verwachtingsmodel zoals geformuleerd in Paragraaf 2.5 kan worden aangepast. Voor het deel van het plangebied ten noorden van de school kan de verwachting naar beneden toe worden bijgesteld in verband met sterke bodemverstoringen. Voor het deel ten zuiden van de school blijft het archeologisch verwachtingsmodel gehandhaafd. Daar kunnen op zandkoppen resten bewaard gebleven zijn van een kampement. In de beekdalafzettingen kunnen vondsten gedaan worden van bijvoorbeeld houten constructies en slachtafval.

advies

Zandkoppen langs het beekdal zijn naar verwachting aangetast door bodemingrepen in het verleden. Artefacten in het veen zijn alleen met behulp van gravend onderzoek op te sporen en aanwijzingen voor de aanwezigheid ervan zijn er niet. Daarom adviseren wij om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen. Indien bij toekomstige graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, dan dient hiervan direct melding te worden gemaakt conform de Monumentenwet 1988, artikel 53. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Assen en bij de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Westerbrink 1, 9405 BJ, Assen, 0592-365220, 06-22662601, w.vandersanden@drenthe.nl.

Literatuurlijst

AHN-Viewer. www.AHN.nl. Actueel Hoogtebestand Nederland. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geoinformatie en ICT.

ANWB Topografische Atlas van Drenthe 1:25:000. ANWB, 2004.

Archeologische Beleidsadvieskaart Gemeente Assen. RAAP-rapport 2264, kaartbijlage 3.

Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. Archeologie Leidraad 3. J.H.A. Bosch, 7 maart 2005.

Atlas van Nederland in het Holoceen. Vos, P.C., J. Bazelmans, H.J.T. Weerts en M.J. Van der Meulen (red.) Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam, 2011.

Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Blad 12 West, Assen. Stichting voor Bodemkartering. Wageningen, 1978.

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].

Fysische-geografische kaart van Drenthe schaal 1:50.000. Bijlage 2, blad 2 Assen. Fysische geografische provinciale planologische dienst van Drenthe, 1980.

Franse Kaarten van Drenthe en de Noordelijke Kust, 1811-1813. H.J. Versfelt en M. Schroor. Heveskes Uitgevers. Groningen, 2001.

Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000. 2 Noord Nederland 1851-1855. Wolters Noordhoff Atlasproducties, 1990

Grote Provincie Atlas Drenthe, 1:25.000. Wolters-Noordhoff Atlasproducties bv. Groningen, 1992.

Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794. H.J. Versfelt. Heveskes Uitgevers. Groningen, 2003.

Huguenin, de Atlas van. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829. H.J. Versfelt en M. Schroor. Heveskes Uitgevers. Groningen/Veendam, 2005.

Kaarten van Drenthe 1500-1900. Heveskes Uitgevers, H.J. Versfelt. Groningen / Veendam, 2004.

Kadata via www.kadaster.nl

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2. www.SIKB.nl. Centraal College van Deskundigen Archeologie, mei 2010.

Www.WatWasWaar.nl

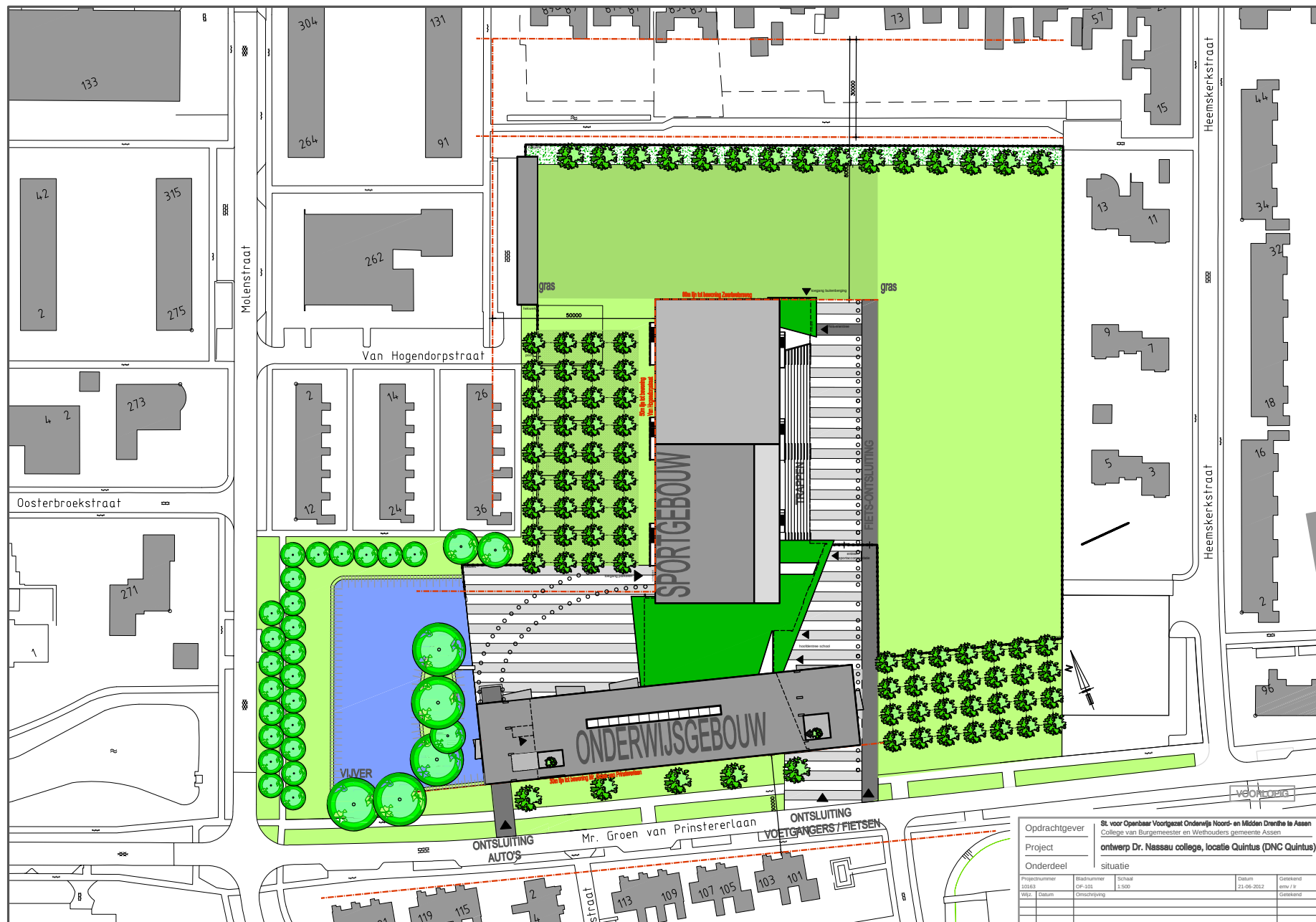
Appendix

Assen, Groen van Prinstererlaan 98

- Archeologische periodes
- Ontwerp dr. Nassaucollege
- Kabel- en leidingeninformatie
- Archeologische kaart
- Boorstaten
- Laagbeschrijvingen boringen volgens
Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode

Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden

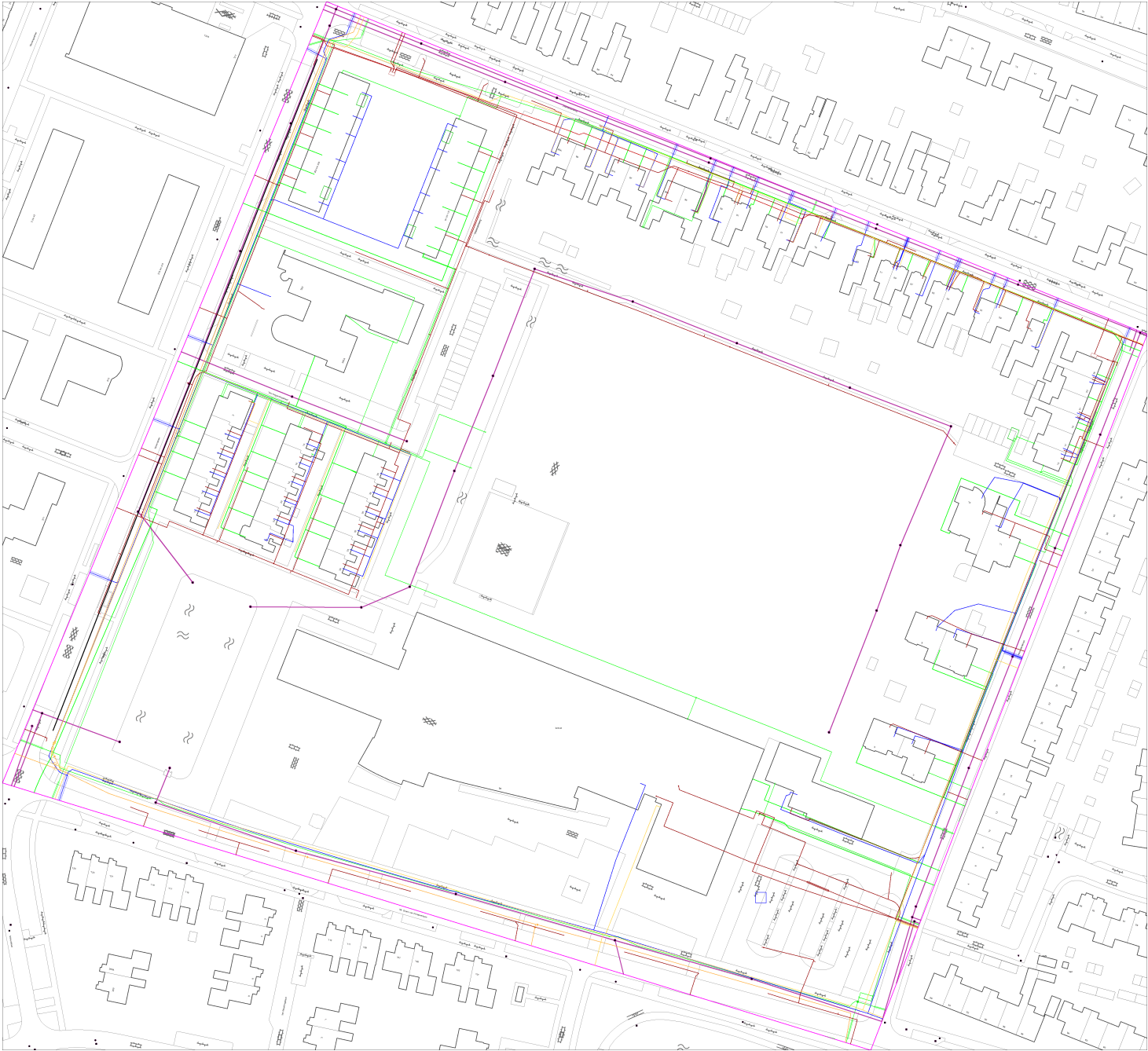
Opdrachtgever		St. voor Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord- en Midden Drenthe te Assen			
Project		College van Burgemeester en Wethouders gemeente Assen			
Onderdeel		ontwerp Dr. Nassau college, locatie Quintus (DNC Quintus)			
		situatie			
Projectnummer	20163	Bladnummer	OP-105	Schaal	1:500
WVZ	Datum	Ontwerper			

Projectnummer 20163
 Bladnummer OP-105
 Schaal 1:500
 Datum 21-06-2012
 Getekend emv / v
 Getekend

verspreidings 4 0467 26 verspreidings 4 0467 26
 verspreidings 4 0467 26 verspreidings 4 0467 26
 verspreidings 4 0467 26 verspreidings 4 0467 26

Appendix Assen, Groen van Prinstererlaan 98: Kabel- en Leidingeninformatie

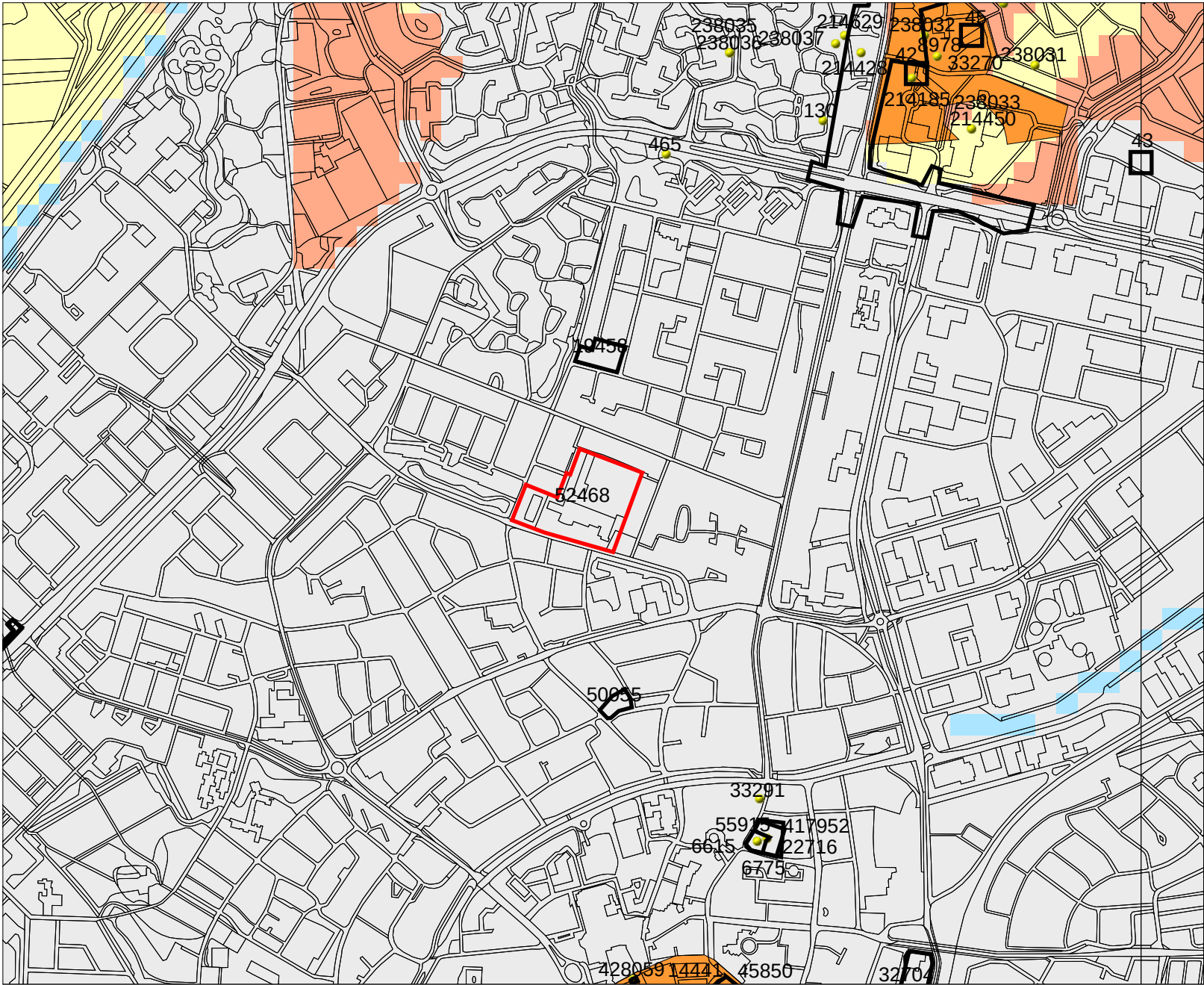
- KPN aansluiting
- assen rood rijksweg
- assen overig
- Ziggo BV aansluiting
- WMD water
- Eraxis gas hoge druk
- Eraxis middenspanning
- Eraxis laagspanning
- Eraxis gas lage druk

Appendix Assen, Groen van Prinstererlaan: Archeologische Kaart

Bekende en verwachte archeologische waarden volgens ARCHIS

235148 / 559377

232314 / 557063

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- VONDSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- TOP10 ((c)TDN)

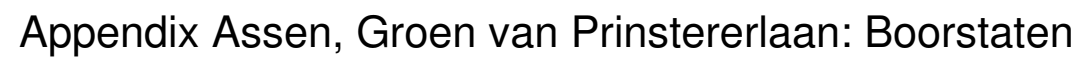
- MONUMENTEN
- archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd

- IKAW
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd
- PLANGEBIED

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

01

X-coördinaat (m) : 233697
Y-coördinaat (m) : 558197
Maaiveld (cm) : 1084

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 45	zand zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
45 - 50	zand zwak siltig, mix
50 - 55	zand matig siltig, 2,5y6/4, Zand: zeer fijn, C-horizont
55 - 100	zand zwak siltig, 2,5y6/4, Opm.: oud dekzand

02

X-coördinaat (m) : 233696
Y-coördinaat (m) : 558243
Maaiveld (cm) : 1089

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 45	zand zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
45 - 70	zand zwak siltig, mix, vergraven
70 - 100	zand zwak siltig, 2,5y6/4, C-horizont, Opm.: oud dekzand

03

X-coördinaat (m) : 233730
Y-coördinaat (m) : 558283
Maaiveld (cm) : 1094

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 60	zand zwak siltig, mix, vergraven
60 - 75	zand zwak siltig, 10yr6/4, C-horizont, dekzand, Opm.: jong dekzand
75 - 100	zand zwak siltig, 10yr6/4, Opm.: oud dekzand

04

X-coördinaat (m) : 233797
Y-coördinaat (m) : 558250
Maaiveld (cm) : 1098

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 75	zand zwak siltig, mix, vergraven
75 - 85	zand zwak siltig, 10yr6/4, homogeen, C-horizont, Opm.: jong dekzand
85 - 100	leem sterk zandig, 5y6/2, veel roestvlekken

05

X-coördinaat (m) : 233751
Y-coördinaat (m) : 558224
Maaiveld (cm) : 1104

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 60	zand zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
60 - 80	zand sterk siltig, 10yr7/4, C-horizont
80 - 100	zand zwak siltig, 2,5y6/4, Opm.: oud dekzand

Appendix Assen, Groen van Prinstererlaan: Laagbeschrijvingen

06

X-coördinaat (m) : 233772
Y-coördinaat (m) : 558188
Maaiveld (cm) : 1080

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	
0 - 40	zand	zwak siltig, mix, opgebrachte grond
40 - 75	zand	zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
75 - 100	zand	zwak siltig, 2,5y6/4, C-horizont, Opm.: oud dekzand

07

X-coördinaat (m) : 233727
Y-coördinaat (m) : 558098
Maaiveld (cm) : 1094

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	
0 - 50	zand	zwak siltig, 10yr3/2
50 - 100	zand	zwak siltig, mix, vergraven
100 - 125	zand	zwak siltig, 2,5y5/3, Opm.: niveaus lemig en organisch, beekdalafzetting

08

X-coördinaat (m) : 233692
Y-coördinaat (m) : 558125
Maaiveld (cm) : 1098

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	
0 - 35	zand	zwak siltig, 10yr3/2
35 - 155	zand	zwak siltig, mix, opgebrachte grond
155 - 185	veen	zwak zandig, 10yr3/3, Veen: matig amorf
185 - 190	leem	zwak zandig, sterk humeus, 2,5y3/1, weinig plantenresten, Opm.: houtresten
190 - 200	zand	zwak siltig, 2,5y7/4, C-horizont

09

X-coördinaat (m) : 233653
Y-coördinaat (m) : 558124
Maaiveld (cm) : 1066

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	
0 - 130	zand	zwak siltig, mix, opgebrachte grond
130 - 150	veen	zwak zandig, 10yr2/2, Opm.: intact
150 - 160	veen	sterk zandig, 10yr2/2, Veen: sterk amorf, Opm.: houtskoolbrokjes op 160 cm, lijkt beekafzetting
160 - 170	veen	sterk zandig, 10yr3/2, Veen: sterk amorf, homogeen
170 - 173	leem	zwak zandig, 2,5y2/1
173 - 180	zand	zwak siltig, 2,5y5/3, Opm.: organische niveaus
180 - 190	zand	zwak siltig, zwak grindig, 2,5y5/3

10

X-coördinaat (m) : 233630
Y-coördinaat (m) : 558138
Maaiveld (cm) : 1074

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	
0 - 205	zand	zwak siltig, mix, vergraven, Opm.: brokken keileem
205 - 240	zand	zwak siltig, 2,5y6/3, C-horizont

X-coördinaat (m) : 233594
Y-coördinaat (m) : 558158
Maaiveld (cm) : 1084

Diepte (cm)	Omschrijving	
	Grondsoort	
0 - 5	stenen	
5 - 15	zand	zwak siltig, Opm.: bestratingszand
15 - 55	zand	zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
55 - 60	zand	zwak siltig, 7,5yr4/2, E-horizont, Opm.: diergangen
60 - 65	zand	zwak siltig, 10yr4/4, B-horizont
65 - 80	zand	zwak siltig, 10yr5/4, BC-horizont
80 - 100	zand	zwak siltig, 10yr5/6, C-horizont, Opm.: jong dekzand

X-coördinaat (m) : 233592
Y-coördinaat (m) : 558193
Maaiveld (cm) : 1075

Diepte (cm)	Omschrijving	
	Grondsoort	
0 - 130	zand	zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
130 - 145	zand	zwak siltig, 2,5y6/4, C-horizont
145 - 155	leem	sterk zandig, 5y6/2, keileem